

ချင်းအမျိုးသားတို့၏ လက်ထပ်ထိမ်းမြားရေး

ဦးတင်မောင်အေး (ဘီအေ၊ ဘီအယ်လ်)

ရှေ့နေမဂ္ဂဇင်း၊ ၁၉၈၄-ခုနှစ်၊ အမှတ်(၃)၊ နှာ-၈၁-၈၄

ချင်းအမျိုးသားတို့သည် ရိုးသားကြသည်။ ကြိုးစားကြသည်။ သစ္စာရှိကြသည်။ အစဉ်အလာကို ထိန်းသိမ်းတတ်ကြသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းကိုလည်း လိုက်နာလေ့ရှိကြသည်။ ခေတ်ဟောင်းစနစ်ဟောင်းအစဉ်အလာကို လေးလေးစားစား လက်ခံတတ်ကြသည်။ ယင်းစိတ်စေတနာ သဘောကြောင့်ပင်လျှင် ချင်းတို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေနှင့်လက်ထပ်ထိမ်းမြားရေးနည်းစနစ်တို့မှာ ပြောင်းလဲမှုမရှိသည်ကို တွေ့ကြရပေသည်။ မြန်မာ့ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေမှာ ခေတ်ပြောင်းလဲသည်နှင့်အမျှ တရွေ့ရွေ့ ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း၊ အမွေဆက်ခံခြင်း၊ မယားပြိုင်ယူခြင်းစသောပြဿနာရပ်များတွင် ရှေးကနှင့်မတူပဲ သိသိသာသာပြောင်းလဲလာသည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။

ချင်းအမျိုးသားတို့တွင်မူကား မင်းတုန်းမင်းလက်ထက်မတိုင်မီက ကျင့်သုံးနေခဲ့ကြသည့်လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်းနှင့်အမွေဆက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေထုံးတမ်းများကို ယနေ့တိုင် ကျင့်သုံးနေကြသည်ဟုဆိုရပေမည်။ ချင်းတို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေဟုဆိုရသောကြားလည်း ရှေးမြန်မာကြီးတို့၏ လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုနှင့် လွန်စွာ တူသည်ဟုဆိုရပေမည်။ စာရေးဆရာဂျိန်းလှကျော်၏ "မောင်ရင်မောင်၊ မမယ်မ" ဝတ္ထုတွင် ဖော်ပြပါရှိသည့်မင်္ဂလာအခမ်းအနားကိစ္စတွင် စေ့စပ်ပုံ၊ ဆွေးနွေးပုံ၊ တဆွေသားနှင့်တဆွေသားတို့ ညှိနှိုင်းကြပုံ၊ အပေးအယူပြုကြပုံတို့မှာ ချင်းဓလေ့အရ စေ့စပ်ဆွေးနွေးခြင်းများနှင့် များစွာတူညီမှုရှိကြသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ချင်းအမျိုးသားတို့မှာ နေရာဒေသနှင့်လူမှုရေးဆက်ဆံမှုအရ တနေရာနှင့်တနေရာ ကွဲပြားခြားနားကြပေသည်။ ဥပမာ - ဟားခါးမြို့နယ် ချင်းတို့၏ ဓလေ့နှင့်တီးတိန်၊ ဖလမ်းမြို့နယ်များမှ ချင်းတို့၏ ဓလေ့တို့ မတူညီကြပေ။ ဖလမ်းနှင့်တီးတိန်နယ်မှာ မြန်မာများနှင့်အဆက်အဆံများကြသည့်ပြင် နိုင်ငံဝန်ထမ်းများ၊ စစ်မှုထမ်းများ များပြားသည့်အလျောက် ပိုမိုခေတ်မီလာကြသည်ဟုယူဆရသည်။ ရှေးဓလေ့ထုံးတမ်းများကို လိုက်နာမှု ရှိကြသော်လည်း စတိသဘောမျှသာ လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြသည်ကို တွေ့ကြရပါသည်။ ဟားခါးနှင့်ထန်တလန်မြို့နယ်များမှာမူ ချင်းပြည်နယ်မြောက်ဘက်စွန်းတွင် တည်ရှိခဲ့ပြီး ပြည်မနှင့်အဆက်အဆံ နည်းသည်ကတကြောင်း၊ ရှေးဟောင်းမျိုးရိုးစဉ်ဆက် လက်ခံလေးစားကြသောဓလေ့ရှိသည်ကတကြောင်း ထို့ကြောင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှုများတွင် ရှေးကအတိုင်း အစဉ်အမြဲလိုက်နာနေကြဆဲ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ချင်းတို့၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းတွင် လက်ထပ်ထိမ်းမြားရန် မသင့်သူနှင့်ထိမ်းမြားနိုင်သည့်အမျိုးအနွယ်ဟူ၍လည်း သတ်မှတ်ချက် ရှိပေသည်။ ချင်းအမျိုးသားတို့သည် အခြားဒေသခံများနှင့်လက်ထပ်ထိမ်းမြားလိုသော ဆန္ဒမရှိကြပေ။ သို့သော် ဤအချက်ကိုမူ ယခုအခါ တင်းတင်းကျပ်ကျပ် လိုက်နာမှု မပြုကြတော့ပဲ ချွင်းချက်သဘောဖြင့် လက်ခံလာသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်မှ ဆင်းသက်သောသားသမီးတို့သည် တဦးနှင့်တဦး လက်ထပ်ရန် မသင့်ဟုတားမြစ်ထားပါသည်။ ညီမ သို့မဟုတ် အစ်မဖြစ်သူ၏ သားသမီးများနှင့်မူ လက်ထပ်ခွင့်ရှိသည်ဟု လက်ခံထားကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ညီမ၊ အစ်မတို့သည် ယောက်ျားဖြစ်သူများ၏ ဆွေမျိုးဘက်သို့ လိုက်ကြရသောကြောင့် ချင်းဓလေ့အရ ဆွေမျိုးတော်စပ်သည်ဟုသတ်မှတ်ခြင်း မပြုသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ချင်းဓလေ့တွင် သားယောက်ျားများသာ မျိုးဆက်ထိန်းသိမ်းသူများဟု လက်ခံထားရှိကြပါသည်။

ထို့ကြောင့် သားယောက်ျားများကို အမြတ်တနိုးထားကြသည်။ အမွေဆက်ခံနိုင်သူများအဖြစ် သတ်မှတ်ကြသည်။ သမီးတို့မှာမူ လင်ယောက်ျားမျိုးနွယ်ဘက်သို့ လိုက်ကြရသူများဖြစ်၍ ၎င်းတို့မှာ မျိုးနွယ်စုမြေယာနှင့်ဘွဲ့များ ဆက်ခံခွင့် မရှိကြပေ။ ထို့ကြောင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားမှု ပြုရန် ကိစ္စပေါ်ပေါက်လာပါက ရှေးဦးစွာ လက်ထပ်နိုင်သောမျိုးနွယ်စုမှ ဆင်းသက်သူ ဟုတ် မဟုတ် ဆိုသောအချက်ကို ရှေးဦးစွာ လေ့လာကြရသည်။ ထို့နောက် မျိုးဆွေစု ကိုယ်စားလှယ်တို့က ကမ်းလှမ်းကြရသည်။ ထိုစေ့စပ်ဆွေးနွေးပွဲကို အမျိုးသမီးဘက်မှ ကြက်သားဟင်းဖြင့် ဧည့်ခံရသည်။ ပိုမိုလေးနက်စေရန်အတွက် အိမ်ရှိကြက်ကို သတ်ပြီး အူစုံအသည်းစုံဖြင့် ဧည့်ခံကာ ဆွေးနွေးစေ့စပ်ကြသည်။ လက်ခံနိုင်သောအခြေအနေရှိပါက ယောက်ျားလေးဘက်က ဝက်တကောင် သတ်ကာ အူစုံ အသည်းစုံ ခြေထောက်စုံဖြင့် ထပ်မံကျွေးမွေးဧည့်ခံမှု ပြုလုပ်ပြီးလျှင် အများ၏ ရှေ့

တွင် သွင်းဖိုးခေါ် မင်္ဂလာကြေးကို ပေးကြရလေသည်။ မင်္ဂလာကြေးကို (ဖွန်ကော့)ဟုခေါ်ဆိုကြသည်။ ထိုမင်္ဂလာကြေး အပေးအယူမှာ ချင်းခလေးတွင် အထူးအရေးပါလှသည်။ မိန်းကလေး၏အလှ ဆွေဂုဏ်မျိုးဂုဏ် ပညာဂုဏ်စသည်တို့အပေါ် မူတည်၍ ပေးကြရသည်။ ယောက်ျားကလေး၏ချစ်ခင်မှုအပေါ်တွင်လည်း စမ်းသပ်သောသဘောဖြင့် သတ်မှတ်တောင်းဆိုတတ်ကြသည်။

သတို့သမီး၏အလှဂုဏ်ပေါ်တွင် မူတည်ပြီး တောင်းဆိုကြသည်ကို လက်ခံပြီးပါက မိန်းကလေးဘက်ကလည်း လက်ဆောင်များ ပြန်လည်ပေးကြရသည်။ သတို့သမီးလောင်း၏ဖခင်၊ သို့မဟုတ် အစ်ကိုဖြစ်သူတို့က ငွေကို လက်ခံကြရသည်။ ထို့နောက် သတို့သမီးလောင်းဘက်မှလည်း ကြေးအိုး၊ မောင်း၊ လက်ဝတ်ရတနာ၊ စောင် စသည်တို့ကို လက်ဆောင်ပေးကြရသည်။ ထိုလက်ဆောင်များကို လက်ခံပြီးနောက်တွင် သတို့သမီးလောင်း၏ဆွေမျိုးအချို့ကလည်းကောင်း၊ ရပ်ကွက်ကလည်းကောင်း၊ ထိုက်သင့်သော မင်္ဂလာကြေးကို တောင်းပိုင်ခွင့်ရှိကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် မင်္ဂလာလက်ထပ်မှုသည် မိန်းကလေးနှင့်ယောက်ျားလေးနှစ်ဦးကိစ္စသက်သက် မဟုတ်တော့ပဲ ဆွေရေးမျိုးရေး၊ ရပ်ရေးရွာရေးကိစ္စသဘောအဖြစ် လက်ခံထားသည်ကို တွေ့ကြရပါသည်။ ရှေးမြန်မာတို့တွင်လည်း မိဘဆွေမျိုးများအကို ကန်တော့ခြင်း၊ ရပ်ရွာကို ခဲဖိုးပေးခြင်း စသောအလေ့အထများ ရှိခဲ့သည်ကို သိနိုင်ပေသည်။

ချင်းခလေး၏ထူးခြားချက်တရပ်မှာ မင်္ဂလာကြေးကို လက်ငင်းလည်း ပေးနိုင်သည်။ အကြွေးလည်း ဆိုင်းငံ့နိုင်ခွင့်ရှိသည်။ သတို့သမီး၏ဖခင်သည် သားမက်ဖြစ်သူထံမှ အကြွေးမကျေမချင်း ၎င်း၏သားဆက်မြေးဆက်တို့ထံမှ တောင်းယူပိုင်ခွင့် ရှိပေသည်။ ကတိကြွေးမကြေသေးပါက သားမြေးအဆက်ဆက် ကတိပေးချေလိုအပ်ကြောင်းကို အသိအမှတ်ပြုကြသည်။ စာချုပ်စာတမ်းတစုံတရာ ပြုလုပ်ထားရန် မလိုပေ။ ပေးဆပ်ရန်လည်း တာဝန်ယူကြသည်။ တရားမဥပဒေမှာကဲ့သို့ ကာလစည်းကမ်းသတ် ဥပဒေကို လိုက်နာရန် မလိုပေ။ သားစဉ်မြေးဆက်က မပြေကျန်ရှိသောကြွေးများကို ဆပ်ရန် ဝန်မလေးကြပေ။

မိန်းကလေးဖြစ်သူက စိတ်ဆိုးပြီး မိခင်၊ ဖခင်ထံသို့ ပြန်သွားပါက ယောက်ျားဘက်က ပေးထားသော မင်္ဂလာကြေးကို မိန်းကလေးဘက်က ပြန်လျော်ရသည်။ စာချုပ်စာတမ်း တစုံတရာ မလိုပဲ ပြန်ပေးကြသည်။ ကာလစည်းကမ်းသတ်ဟူ၍ မရှိပေ။ အကယ်၍ ပေးကမ်းရန် ပျက်ကွက်မည်ဆိုပါက ယင်းမိန်းကလေးဘက်မှာ အားလုံးပိုင်းပယ်ခြင်းကို ခံရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မိန်းကလေးဘက် ဆွေမျိုးစုတို့က ပိုင်းဝန်းစုဆောင်းကာ လျော်ကြေးပြန်ပေးကြရသည်။ ထို့ကြောင့် လက်ထပ်ခြင်းသာမက ကွဲကွာခြင်းသည်လည်း ဆွေရေးမျိုးရေးကိစ္စ ဖြစ်သည်ဟုပင် သတ်မှတ်ထားခဲ့သည်။

ချင်းအမျိုးသားနှင့်အမျိုးသမီးနှစ်ဦးတို့သည် တဦးနှင့်တဦး ချစ်ခင်မြတ်နိုးကြသဖြင့် လက်ထပ်လိုကြသော်လည်း ဆွေမျိုးအသိုင်းအဝိုင်းက သတ်မှတ်ပေးသောသွင်းဖိုးနှင့်မင်္ဂလာကြေးပေးရန် အခြေအနေမရှိသောကြောင့် ထွက်ပြေးကာ ပေါင်းသင်းသူလည်း ရှိပါသည်။ ထိုသို့ပေါင်းသင်းနေထိုင်ကြ၍ သားသမီးများရရှိသည့်တိုင် ယင်းတို့အား လင်မယားအရာမြောက်သည်ဟုချင်းခလေးအရ မယူဆကြပေ။ တရားမဝင်အပျော်နေထိုင်ခြင်း(အဆာလိုမီ)သို့မဟုတ် အပျော်မယားသာ ဖြစ်သည်ဟုယူဆကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ တရားမဝင်ရရှိမွေးဖွားလာသူများကိုလည်း (လိုက်ဖာ)ခေါ် တရားမဝင်သားသမီးများဟူ၍သာ သတ်မှတ်လေ့ရှိကြပါသည်။ မြန်မာ့ခလေးထုံးတမ်းဥပဒေတွင် ပါရှိသည့်ကိလေသာသားသမီးဆိုသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ အမွေဆက်ခံခွင့်ဆွေမျိုးသားချင်းအမည်ခံပိုင်ခွင့် မရှိသောသူများဟူ၍ သတ်မှတ်ခြင်း ခံရလေသည်။

ချင်းခလေးတွင် ထူးခြားသည့်အချက်တရပ်မှာ ဇနီးဖြစ်သူသည် သားယောက်ျားမမွေးလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ သားသမီး လုံးဝမမွေးလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ယင်းပြစ်ချက်နှင့်ပင် လင်မယားကွာခွင့်ရရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် အိမ်ထောင်ပြုရာတွင် သားသမီးမွေးဖွားမှု၊ မျိုးဆက်ပြန့်ပွားမှု၊ မျိုးနွယ်စုအင်အားတိုးပွားမှုကို အထူးအလေးအနက် ထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ သို့ရာတွင် ဇနီးသည်တယောက်အဖို့မူကား သားယောက်ျားမမွေးသောကြောင့် ကွာရှင်းခြင်းခံရသည်မှာ များစွာသနားဖွယ်ဖြစ်ပေသည်။ မြန်မာ့ခလေးထုံးတမ်းဥပ

ဒေတွင်လည်း ဓမ္မသတ်များ၌ မြို့သောဇနီးမယားအား ကွာရှင်းနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်ကို အလားတူ တွေ့နိုင်ပါသည်။ သို့သော် ယခုခေတ်တွင်မူ ကျင့်သုံးမှုမရှိသလောက် ဖြစ်ပါသည်။

ချင်းခလေ့တွင် မြေယာနှင့်ဆွေမျိုးစုအမည်ကို မိန်းကလေးများ ဆက်ခံပိုင်ခွင့် မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ခင်ပွန်းသေဆုံးပါက ဇနီးဖြစ်သူသည် လင်ဖြစ်သူ၏အိမ်တွင် ဆက်လက်နေထိုင်ခွင့် မရှိသောပေ။ ခင်ပွန်းဖြစ်သူ၏ညီ၊ အစ်ကို၊ ဦးလေးတဦးဦးကို လက်ထပ်မှသာ ဆက်လက်နေထိုင်ခွင့် ရှိပေသည်။ သားယောက်ျားမွေးဖွားခဲ့ပါကလည်း ၎င်းသားဖြစ်သူ၏ခွင့်ပြုချက်အရသာ နေထိုင်ကြရသည်။ သားဖြစ်သူ၏အိမ်ထောင်စုက မကျေနပ်ပါက မိခင်သည် ဖယ်ရှား၍ ပေးရသည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ အမျိုးသမီးများ ဆွေမျိုးစုအမည်မခံနိုင်ခြင်းနှင့်မြေယာကို အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့် မရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟုယူဆရပါသည်။

အင်္ဂလန်ပြည်တွင်လည်း အမျိုးသမီးများမှာ မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့် ဘွဲ့အမည် အမွေဆက်ခံပိုင်ခွင့် မရှိခဲ့ပေ။ ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်သော မြေယာနှင့်ရွှေငွေများသည် လင်ယောက်ျားလက်ဝယ်သို့သာ သက်ဆင်းခဲ့ရသည်။ အလယ်ခေတ်ကတည်းက ထိုအစဉ်အလာကို လက်ခံခဲ့ရကား သားသမီးကို ချစ်သောမိဘတို့သည် ခင်ပွန်းဆိုးများ၏ရန်ကို ကာကွယ်နိုင်ရန် ခေါ်ဘဏ္ဍာထိန်းများ ခန့်အပ်ခါ လွှဲအပ်မှုမျိုးပြုလုပ်ခဲ့ကြရသည်။ ထိုသို့ဂေါပကနှင့်လွှဲအပ်အုပ်ချုပ်သောပစ္စည်းသည် မိန်းကလေးက တိုက်ရိုက်ပိုင်ဆိုင်အုပ်ချုပ်မှု မပြုရသောကြောင့် လင်ယောက်ျားဖြစ်သူက အပိုင်သိမ်းခွင့်မရကြတော့ပေ။ မိန်းကလေးများ အကျိုးခံစားခွင့် အထိုက်အလျောက်ရရှိခဲ့သည်။

ချင်းခလေ့တွင် လင်ယောက်ျားသေဆုံးပြီး မိန်းကလေးက နောက်အိမ်ထောင်ပြုလိုသောအခါတွင် သော်လည်းကောင်း၊ လင်ယောက်ျားနှင့်ကွဲကွာလို၍ မိဘအိမ်သို့ ဆင်းသွားလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ မိဘဖြစ်သူက သမီးဖြစ်သူ လူလွတ်ဖြစ်ကြောင်း ကြေငြာသည့်သဘောဖြင့် ဝက်သတ်ကာ ကျွေးမွေးရသည်။ ထိုသို့ကျွေးမွေးပြီးနောက်မှ ထပ်မံ အိမ်ထောင်ပြုနိုင်ပေသည်။ လင်ယောက်ျားတွင် အပြစ်ရှိပါက မိန်းမအနေဖြင့် သွင်းဖိုးပြန်လျော်ရန် မလိုပေ။ မိန်းကလေးတယောက်သည် ခင်ပွန်းဆုံးပြီးနောက် မိဘအိမ်သို့မပြန်ပဲ ယောက်ျား၏နေအိမ်မှပင် နောက်ထပ်အိမ်ထောင်ပြုသွားပါက ကျန်ရစ်သောယောက်ျား၏ဆွေမျိုးတို့က မင်္ဂလာကြေးသွင်းဖိုးကို ပြန်တောင်းပိုင်ခွင့် ရှိလေသည်။ ထိုအချက်ကလည်း ချင်းခလေ့တွင် အိမ်ထောင်ရေးသည် လင်နှင့်မယားကိစ္စသက်သက်မျှ မဟုတ်ပဲ ဆွေရေးမျိုးရေးဖြစ်ကြောင်း နောက်ထပ် သက်သေပြရာ ရောက်ပေသည်။

အထက်ပါခလေ့ထုံးတမ်းများကို လေ့လာသုံးသပ်ကြည့်ရှုခြင်းအားဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏လွတ်လပ်ခွင့်နှင့်အခွင့်အရေးမှာ နည်းပါးသည်ဟုယူဆရပါသည်။ ယောက်ျား မိန်းမ တန်းတူအခွင့်အရေးမရသော သဘောဖြစ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ မြန်မာ့ခလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေတွင် အမျိုးသမီးတို့၏လွတ်လပ်ခွင့်မှာ အထိုက်အလျောက် ရရှိကြသည်။ လက်ထပ်မှုတွင်လည်း ရုံးတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးကြသည်ဖြစ်စေ၊ အရှေ့(၇)အိမ်၊ အနောက်(၇)အိမ် အသိအမှတ်ပြုလျှင်ဖြစ်စေ၊ လင်မယားအရာမြောက်သည်ကို အလွယ်တကူ သက်သေထူနိုင်ပေသည်။ ထို့ပြင် မယားငယ်၊ နောက်မယားဟူ၍ မရှိတော့ပဲ တင့်တင့်တယ်တယ် ပေါင်းသင်းပါက မယားပြိုင်အဖြစ် တူညီသောအခွင့်အရေး ရကြသည်။ အမျိုးသမီးများအနေနှင့်ခင်ပွန်းပိုင်ပစ္စည်းများကို အမွေဆက်ခံခွင့် အပြည့်အဝ ရရှိကြသည်။

ချင်းတို့၏ရိုးရာခလေ့မှာ မြေယာရှားပါးမှုနှင့်ချင်းမျိုးနွယ်စု မကွယ်ပျောက်စေရန်ဆိုသောအချက်နှစ်ရပ်အပေါ်တွင် အခြေတည်ကာ ရှေးကျသောခလေ့ထုံးတမ်းကို မှီခိုရပ်တည်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟုထင်မြင်မိပါသည်။ ခေတ်စနစ်နှင့်အညီ တိုးတက်ပြောင်းလဲစေရန် သင့် မသင့်ဆိုသောအချက်မှာမူ ချင်းအမျိုးသားတို့ကို ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ရန်သာ ဖြစ်ပေသည်။ ခလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေများကို ရေးသားပြုစုဆွေးနွေးညှိနှိုင်းကာ ခေတ်မီတိုးတက်စေရန် သင့် မသင့် ညှိနှိုင်းစဉ်းစားရန် အချိန်ရောက်ပြီဟုယူဆမိပါသည်။